

Efekty współdziałania miast i gmin w ramach Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Silesia Będzie bezpieczniej na polsko-czeskim pograniczu

Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Silesia od 4 lat jest wykorzystywany przez lokalne samorządy, instytucje i organizacje pozarządowe jako wsparcie w działaniach na rzecz szeroko rozumianego rozwoju obszaru polsko-czeskiego pogranicza. Kilkaset już zrealizowanych projektów umożliwiło pogłębienie współpracy transgranicznej w bardzo wielu dziedzinach: kulturze, oświacie, sporcie, a także gospodarce i bezpieczeństwie.

W tej ostatniej dziedzinie gminy Euroregionu Silesia bezpośrednio graniczące z Republiką Czeską zrealizowały bardzo interesujące i bezprecedensowe projekty mające na celu poprawę bezpieczeństwa obszaru pogranicza poprzez zbudowanie spójnego systemu wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami.

Projekty te zrealizowane były (bądź są realizowane) przez gminy: Racibórz, Krzyżanowice, Gorzyce, Krzanowice, Pietrowice Wielkie, Kuźnia Raciborska i Rudnik po stronie polskiej (obejmując swym zasięgiem obszar ok. 525 km kwadratowych) wraz z partnerami po stronie czeskiej — miastem Bohumin, oraz miejscowościami (gminami): Rohov, Bolatice, Sudice oraz Koberice.

Można zadać pytanie – skąd wziął się pomysł zbudowania systemu wczesnego ostrzegania na tym obszarze?

Położenie geograficzne oraz ukształtowanie terenu polskich gmin nadgranicznych powoduje, że spora część zagrożeń, zwłaszcza hydrologicznych pochodzi z terenu Republiki Czeskiej. Prawie wszystkie ciek wodne (rzeka Odra, Olza, potoki Biała Woda, Bełk i wiele innych mniejszych strumieni i rowów) płyną generalnie w kierunku północnym, czyli z Czech do Polski. W warunkach obfitych i nawalnych opadów powodują zagrożenie powodziowe. Także rzekami mogą spłynąć do Polski różnego rodzaju niebezpieczne substancje chemiczne typu mazut, olej. W stosunkowo bliskim sąsiedztwie granicy znajduje się po czeskiej stronie Zagłębie Ostrawsko-Karwińskie, które również niesie potencjalne zagrożenia.

Tego typu specyficzne położenie gmin i wynikające z niego zagrożenia, a także nie do końca rozwiązane kwe-

Prezydent Raciborza Mirosław Lenk, Starosta Bohumina Petr Vicha, Wójt Krzyżanowic Leonard Fulneczek w obecności Premiera Jerzego Buzka podpisali Porozumienie o współpracy w dziedzinie zarządzania kryzysowego

stie w zakresie wczesnego ostrzegania w poszczególnych gminach spowodowały konieczność znalezienia sposobu rozwiązania tego problemu. Zdecydowano się na Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Silesia.

Głównym i w pewnym sensie spójnym celem wszystkich tych projektów było zbudowanie systemu wczesnego ostrzegania przed zagrożeniem wszystkich mieszkańców poprzez zakup i montaż odpowiednich urządzeń oraz stworzenie systemu wymiany informacji o zagrożeniach pochodzących z drugiej strony granicy. Ponadto prawie we wszystkich tych przedsięwzięciach zorganizowano szkolenia, głównie dla dzieci i młodzieży, oraz przygotowano odpowiednie informatory w obu językach.

Szczegóły realizowanych projektów u poszczególnych beneficjentów:

	Beneficjenci						
	Racibórz	Krzyżanowice	Gorzyce	Krzanowice	Pietrowice Wielkie	Kuźnia Raciborska	Rudnik
Czas realizacji projektu	01.01.2009 - 31.12.2009	01.01.2009 - 31.12.2009	01.10.2009 - 31.08.2010	01.01.2010 - 31.12.2010	01.02.2009 - 31.12.2009	01.01.2010 - 31.12.2010	01.10.2011 - 31.05.2012
Wartość projektu - umowa [Euro]	34 306,25	19 069,65	29 457,00	22 230,00	32 552,00	33 779,00	33 552,00
Kwota dofinansowania - umowa [Euro]	29 160,30	16 209,20	25 038,45	18 895,50	27 669,20	28 712,15	28 519,20
Całkowite wydatki inwestycyjne – na wyposażenie inwestycyjne (wykonanie wg. rozliczenia)	32 415,53*	8 672,01	17 260,72	18 193,85	27 831,46	30 630,77	Projekt w realizacji
Liczba uczestników szkoleń lub imprez integracyjnych	-	ok. 1000 dzieci	w festynie udział wzięło ok 700 osób	478 osób	1051 dzieci szkolnych i strażaków	1010 dzieci szkolnych i strażaków	Plan - ok. 490 dzieci szkolnych i strażaków

* - w ramach linii 06 rozliczono mniejszą kwotę niż planowano, dlatego też w linii 05 rozliczono więcej – do 15% wartości. Projekt rozliczono w maksymalnej kwocie 34 306,25 EUR.

Inicjatywa zbudowania systemu wczesnego ostrzegania, w tym także przed zagrożeniami ze strony czeskiej, wyszła od miasta Raciborza. Pierwszy projekt został zrealizowany przez Racibórz, gminę Krzyżanowice i miasto Bohumin i praktycznie wyznaczył ramy oraz sposób realizacji systemu wczesnego ostrzegania na całym opisywanym obszarze.

Głównym zadaniem systemu jest monitorowanie zagrożeń powodziowych i innych na obszarze zlewni górnej Odry oraz natychmiastowe przekazywanie informacji o ich wystąpieniu.

Miasto Racibórz w ramach projektu zakupiło m.in. centralę alarmową ze specjalnym oprogramowaniem oraz zakupiło lub zmodernizowało 16 elektronicznych syren alarmowych. W systemie zainstalowano treść odpowiednich komunikatów ostrzegawczych. Umożliwiło to utworzenie jednego kompatybilnego systemu alarmowania ludności przed powodzią i innymi zagrożeniami. Ponadto opracowano i wydano polsko-czeski informator o postępowaniu w razie wystąpienia zagrożeń. Gmina Krzyżanowice także opracowała informator, ponadto w ramach swoich działań uzupełniła i zmodernizowała system wczesnego ostrzegania za pomocą syren alarmowych, a także przeprowadziła szkolenia dla wszystkich dzieci w swoich szkołach w zakresie udzielania pierwszej pomocy i zachowania się w sytuacji zagrożenia.

Wszyscy partnerzy tego projektu podpisali odpowiednie porozumienie o współpracy w dziedzinie zarządzania kryzysowego i systemu wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami. Jako ciekawostkę można podać fakt, iż porozumienie to zostało podpisane 6 czerwca 2009 nad Odrą w Raciborzu roku przez władarzy miast i gminy w obecności w obecności premiera Jerzego Buzka – obecnie przewodniczącego Parlamentu Europejskiego.

Jak system wczesnego ostrzegania, zbudowany przy wsparciu z Funduszu Mikroprojektów, funkcjonuje w praktyce?

W przypadku otrzymania ostrzeżenia o zagrożeniu, lub jego wystąpienia służby kryzysowe informują o tym

Szkolenie dla dzieci w zakresie udzielania pierwszej pomocy prowadzone w Szkole Podstawowej w Zabelkowie

fakcie pozostałych partnerów. Odbywa się to za pomocą sms-go systemu powiadamiania oraz poczty elektronicznej, ewentualnie innych dostępnych środków łączności radiowej lub przewodowej.

W docelowym rozwiązaniu z systemem mają współpracować w sposób ciągły 4 stacje meteorologiczne (opady atmosferyczne, ciśnienie, temperatura, wilgotność, kierunek wiatru), zamontowane przy syrenach elektronicznych w różnych częściach miasta oraz czujniki gazu zamontowane na trasach przewozu materiałów niebezpiecznych lub w pobliżu zakładów przechowujących TSP. Dane uzyskane z tych czujników również w razie potrzeby będą przekazywane partnerom. Zastosowane specjalistyczne oprogramowanie, umożliwi wizualizację wyników pomiaru oraz prognozowanie rozwoju zagrożenia powodziowego. Pozwala też na niezwłoczne podejmowanie niezbędnych decyzji dotyczących środków i działań ratowniczych, a także symulowanie poszczególnych zagrożeń.

Syrena alarmowa zamontowana na Przedszkolu w Raciborzu

Podobny zakres zaplanowanych działań wystąpił w projektach realizowanych przez pozostałe samorządy. Gmina Gorzyce zmodernizowała swój system wczesnego ostrzegania poprzez zakup centrali i syren alarmowych. Gmina Krzanowice poza modernizacją systemu alarmowego zorganizowała m.in. system szkoleń dla strażaków z jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, a Pietrowice Wielkie – dodatkowo międzynarodowe zawody strażackie.

Poczucie bezpieczeństwa jest jedną z najbardziej podstawowych potrzeb każdego człowieka. Dlatego dobrze się stało, że władze miast i gmin leżących w sąsiedztwie polsko-czeskiej granicy zdecydowały się na poprawę stanu bezpieczeństwa w swoich gminach poprzez modernizację i rozbudowę systemu wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami. Praktyka zdążyła już pokazać, że system funkcjonuje. Na przykład w Raciborzu, w czerwcu 2010 roku (także dzięki informacjom uzyskanych od czeskich partnerów), przeprowadzenie sprawniej ewakuacji części mieszkańców odbyło się poprzez rozbudowany z pomocą środków Funduszu Mikroprojektów system. Przykład ten, a także sama idea tego typu projektów pokazuje, w jaki sposób można z korzyścią dla każdego mieszkańca obszaru pogranicza korzystać ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej RCZ-RP.